

5182

ՍՈՒՐԲ ԾՆՈՒՆԴԻ
ԽՈՐՀՐԴԱԾՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Կ. ՊՈԼԻՍ

ՏՊԱԳՐ. Յ. Մ. ՍԷԹԵԱՆ

1926

241

Ս-97

32.9
- 97
241
U-97

1 OCT-2009

ՕՐՈՐՈՑԻՆ ՍԷՐԸ

«Իր անգրանիկ որդին ծնաւ... և մտաւրին մէջ պառկեցուց» (Ղուկ. Բ. 7) :

Եկեղեցին միշտ հաւատացած է թէ մեր Տէրն Իր մարգեղութեան ամբողջ շրջանին, այսինքն երկրաւոր Իր կեանքին երեսուներեք տարինեւրուն, մէջ քաւչական պատարագ մատոյց : Ինք մեզի համար կեանք և մահ յանձն առաւ : Բայց մեծ սուբբ ու վարդապետ մը իրաւամբ կը յիշեցնէ մեզի թէ մենք այնչափ կը շլանանք Խաչին սէրէն որ շատ անգամ կը մոռնանք Օրորոցին սէրը : Կը մոռնանք թէ մեր Տէրը մահուան տկարութիւնը կրեց, ոչ նուազ նաև մանկութեան տկարութիւնը : Ինք զոր «երկնից երկինքը չեն կրնար պարունակել» չարհամարհեց Կոյսին արգանդը : Ասով խոնարհութեան ամենախոր աստիճաններն իջաւ : Անարգ ոչ մէկ պարագայ խնայեց Իր անձին : Մեզի եկաւ Բնութեան ձմեռնային մահուան մէջ : Մտաւրի մէջ պառկեցաւ, վասն զի Իրեն համար տեղ չկար իջեւանին մէջ — Իրեն որ մեռաւ երկնից թագաւորութիւնը բանալու համար բոլոր հաւատացեալներուն : Արդարև եզն իր տէրը ճանչցաւ և էջն իր տէրոջ մտորը, սակայն Իորայէլ չճանչցաւ, իր ժողովուրդը չիմացաւ իր Տէրը : Քրիստոս սկիզբէն ունայնացուց Իր անձը : Ազնիւ բաներ թորհեցաւ Իր ժո-

զովուրդին համար: Առատաձեռնորէն զոհեց յաւիտենական փառքը, զոր Հօրն հետ ունէր աշխարհներուն գոյութենէն առաջ: Առատորէն կրեց խոնարհեցման, յոգնութեան և տանջանքի իր բեռները: Իր այգիին համար աւելի ի՞նչ կրնար ընել զոր չըրաւ:

Իրաւ, մեզի աւելի դիւրին է խաչին սէրն հասկնալ քան Օրորոցի սէրն ըմբռնել: Չենք գիտեր թէ ի՞նչ կրեց Ինք մանուկ ըլլալու, Նազարէթի մէջ մեծնալու, հասարակաց վիճակին ենթարկուելու, իր շուրջ գտնուողներուն մեղքերը իր անմեղ աչքերով տեսնելու համար: Կ'ըմբռնենք մասամբ այն ժամերը երբ մեզի համար Ինք զինք զոհեց Գողգոթայի վրայ, երբ խաչէն նաշելով տեսաւ թէ ոչ ոք կար օգնական, և զարմացաւ թէ ոչ ոք կար իբրնեցուկ, երբ մեր անօրէնութիւններն իր Գլխուն վրայ ծանրանալով անտանելի բեռ մը եղան: Գիտենք մասամբ թէ ի՞նչպէս աւելցաւ ցաւը, և անոր հետ եւս ուրախութիւնը, թէ ի՞նչպէս խաչը եզաւ բուն այն աթոռը, ուր բազմեցաւ Իրեն քաշելու համար բովանդակ աշխարհը, և թէ ի՞նչպէս արձակեց խաչափայտէն լոյսի այն ճառագայթները որոնք պիտի փարատէին երկիրը ծածկող խաւարը, Ժողովուրդը պատող թանձր խաւարը: Սակայն ճշմարտապէս չենք ըմբռներ այդ օրուան նշանակութիւնը, եթէ տիրող կեանքը չառնենք անոր հետ իբրեւ թանձր ալ խաչին սիրոյն լրութիւնը կ'ըմբռնենք ճշմարտապէս, եթէ անոր հետ չառնենք Օրորոցին սէ-

63418-64

րը, Նազարէթի սէրը, մկրտութեան սէրը, պաշտօնէութեան սէրը, և չղզանք թէ Ինք քակեց մեզի համար ամբողջ այդ դժնդակ ճամբէն, առաջին քայլէն մինչև վերջին քայլը:

Մեզի համար աղէկ է որ, մինչ Սբ. Ծնունդը կը մօտենայ, մեր խորհուրդները դարձնենք Օրորոցին սիրոյն, եթէ ոչ ուրիշ գէթ սա պատճառով թէ կոչուած ենք Քրիստոսի հետեւիլ զէպի խաչն իր ընթացքին մէջ մանաւանդ քան խաչի իր չարչարանքին մէջ: Խաչին սէրէն աւելի Օրորոցին սէրն է որ ճիշտ հիմա կը ցոլայ Քրիստոսեաներու կեանքին մէջ, և գլխաւոր միջոցն է որով կը կանգնի ու կը տարածուի Քրիստոսի երկրաւոր թագաւորութիւնը:

Քրիստոս իր գալուստով ի՞նչ ըրաւ մեզի համար: Նախ եկաւ մեր միջև բնակիլ: Լոկ չայցեցեց իր Ժողովուրդը: Անոնց մէջ բնակեցաւ Նազարէթի մէջ հաստատուելով: Եկեղեցին սկսած է ըմբռնել թէ պէտք է մեր Տէրը հետեւիլ այս կէտին մէջ: Աղէկ է այցելել աղքատները և թըշուառները, բայց երբեք դարձի պիտի չբերուին անոնք այցելութիւններով: Աշխարհ կը փրկուի մի միայն այն ժամանակ, երբ անթերի կամ հաճիլի միջավայրի մը խաղաղիկ ու հանգստաւէտ կեանքը վայելող Քրիստոսեայ այրեր ու կիներ լրջօրէն որոշեն թողուլ այդ վայելքները և վիճակակից ըլլալ այնպիսիներու զօրս կ'երթան փնտոել ցերեկ և գիշեր, ամսէ ամիս և տարուէ տարի:

Քրիստոս մեզի կը սորվեցնէ թէ Իր ծառայութեան մէջ մեծ ըլլալու համար բռնելու ենք խոնարհութեան և մասնաւոր խոնարհութեան մը ճամբան: Լիովին թողելու ենք ոչ միայն մեր մեղքերը, այլ և այնպիսի բաներ որոնք կրնային օրինաւորապէս մեր պարծանքն ըլլալ, եթէ աշխարհի վիճակը տարբեր ըլլար: Քրիստոնեան ինք անձամբ պիտի որոշէ թէ ո՞ր աստիճան և ի՞նչ կերպով պիտի գործադրուի այս խոնարհեցումը: Սակայն որոշ է թէ առատաձեռնութեամբ կը կատարուէին մարտիրոսներուն գործերը և Սասունոյ բովանդակ ժողովրդին ընծաները: Ուրիշ խօսքով, ոչ միայն կատարելու ենք մեր պարտականութիւնը, այլ և ընելու ենք աւելի քան զոր պարտականութիւն կը թուի: Հանդերձ հանդերձի ետեւէ մերկանալու ենք մինչև զոհողութիւնը կատարեալ ըլլալ:

Դարձեալ, Քրիստոսի հետեւելու ենք արհամարհուիլ յանձն առնելու մէջ: Այս կեանքին մէջ, Մսուրէն սկսեալ մինչև Խաչը, Անոր ամբողջ փորձառութիւնը անարգումի փորձառութիւն էր: Կրնանք մեր մատները զնիւ այս և այն միջադէպներուն վրայ իրարու հտեւէ, և ըսել «Անարգում էր այն»: Կերպը որով խաչուեցաւ, ծիրանին զոր կրեց, գաւազանը որ անոր ձեռքը դրուեցաւ, այս ամէնն անարգանքի համար էին: Սակայն որքան աւելի ուշադրութեամբ կարգանք պատմութիւնը, նոյնքան աւելի պիտի ըմբռնենք թէ անդադար անարգուեցաւ Ան, և Իր հաւա-

տարիմ ծառաներն ալ տակաւին աշխարհի ցուրտ արհամարհանքին պիտի ենթարկուին իրենց հաւատարմութեան համեմատութեամբ: Ատոր ի՞նչ պիտի ըսենք: Անշուշտ պէտք է որ մեր Տէրոջ ծննդեան օրը ծուլութենէ, անձնասիրութենէ, անտարբերութենէ եւ երկիւղէ յարութիւն առնելու օր ըլլայ: Դժնդակ բաներուն ամէնէն դժընդակը, կ'ըսէ մէկը, այն հնազանդութիւնն է զոր ցուցնելու պէտք չունինք: Իսկ ուրիշ մը կ'ըսէ, Տառապանքներուն ամէնէն ծանրն այն է որ մեր անձնական արժանապատուութիւնը կը վերադառնայ: Սակայն ճշմարիտ խոնարհութիւնը կ'ազատէ մեզ այդ վիշտէն և, թէ սուրբերուն պատմութիւնը բան մը կը հաստատէ երբեք, մասնաւոր խոնարհութեան մը՝ մասնաւոր խաղաղութիւն մը կ'ընկերանայ: Եթէ տակաւին Անոր ժողովուրդը Անոր ելլելու է բանակէն դուրս, իր վրայ առնելով Անոր նախատինքը, Ան կ'ընկերանայ անոնց ո՛ւր ալ երթան: Երբեմն ծովու կը պատահին, երբեմն անապատով կը շրջապատուին: Բայց ո՛ւր ալ ըլլան, կը ըսեն Անոր ձայնը. «Այս է ճամբան, սուկէ քալեցէք»: Ի՞նչ պահանջներ պիտի ընէ, ի՞նչ պատուէրներ պիտի տայ, չենք գիտեր: Ինչ որ անապատի Եկեղեցիին համար ըսուեցաւ՝ երբեք պիտի չըսուի Զինուորեալ Եկեղեցիին համար, «Ժողովուրդը աւելի կը բերէ՝ քան որչափ պէտք էր Տէրոջը շինել պատուիրած բաներուն գործին համար»: Այլեւս երբեք պիտի չըսուի, «Այ ոչ մարդ, ոչ ալ կին գործ մը գործեն սրբարանին

ընծային համար» Ինչ որ ստոյգ գիտնք՝ սա է թէ Ինք գիտէ մեր կազմը, և կը յիշէ թէ մենք հող ու մոխիր ենք և թէ Ինք Իր ժողովուրդին հետ է միշտ մինչև աշխարհի վերջը:

Այս բոլոր բաներով, Ծննդեան Տօնի բնութիւնը յուսատու բնութիւն է: Եւ ինչո՞ւ: Վասն զի Ծնունդը՝ մեզի կը յիշեցնէ թէ Քրիստոս եկաւ մեր աշխարհը: Ան Իր մարմնաւոր կեանքին մէջ ըսաւ, «Ձեզմէ ո՞վ աշտարակ մը շինել ուզելով, առաջ հնտիր ու հաշիւ ընէր ծախքը, թէ զանկա լմեցնելու կարողութիւն ունի՞»: Ծննդեան Օրը Ինք տեսանելի կերպով սկսաւ շինել աշտարակը: Մինչև այսօր քար քարի վրայ կը գնէ անդադար, և Իր նպատակն է աւարտել: Այս է Սբ. Ծնունդի յոյսը, և այս օրերս մասնաւոր պէտք կայ այս յոյսին, անով կազդուրելու համար կորագլուխ այրեր, կիներ ու մանուկներ: Թերեւս Ձատկական յոյսն աւելի լաւ սորված ենք քան Սբ. Ծննդեան յոյսը: Մեռեալներուն համար շատ աւելի յոյս ունինք քան ողջերուն համար: Կարծեմ իրաւունք ունի այն մարդը, որ ըսաւ թէ քիչ մը յառաջիմութիւն տեղի ունեցած է այս ուղղութեամբ: Գերեզմանատունները սիրոյ, յոյսի և վերագտեալ զբախտի վրայ կը խօսին: Քրիստոնէի գերեզմանը չնկատուի ձախողածի նշան, վտանգի ազգարար աշտարակ, կամ խորտակումի և ջախջախման կոթող, այլ մանաւանդ շահուած նշանակէտ մը, ստացուած մրցանակի արձան, յաղթութենէ ետե կանգնուած զրօշակ: Մեր

յուզարկաւորութիւններն ալ նուազ կը ծանրաբեռնին սուգի պայմանազրական նշաններով: Այնքան չենք քաշուիր մեր ննջեցեալներուն վրայ խօսելէ, Բայց եթէ Ձատիկը մեզի կը սորվեցնէ յուսալ միւս կեանքին և Յաղթական Եկեղեցիին, Ծնունդն ալ կը սորվեցնէ յուսալ ներկայ կեանքին և Զինուորեալ Եկեղեցիին: Պէտք է լիովին զգալ թէ Նոր Կտակարանն ի՞նչ արտակարգ ուժով կը շեշտէ յոյսը իբրև Քրիստոնէին գլխաւոր առաքինութիւնը: Մենք չահող կողմն ենք: Որովհետեւ Քրիստոս մեզի հետ է, կրնանք ապահով ըլլալ Աստուծոյ թաղաւորութեան կեանքին, զօրութեան, իրականութեան և յաղթանակին մասին: Այն թաղաւորութիւնը որ այս աշխարհէն չէ՝ անդու կ'ազդուի երկրաւոր պայմաններու փոփոխումներէն: Շատ անգամ այնպէս թուած է թէ համազօր փաստեր կան յուսահատելու համար: Շատ անգամ այնպէս թուած է թէ չարին զօրութիւնները մահացու աղէտ մը յոռաջ բերին: Սակայն Եկեղեցին անցաւ յանդիմանութիւններու, հարստահարութիւններու և յափշտակութիւններու յոռեգոյն ժամանակներէն և կ'ապրի ապահով: Փոթորիկներն անհետացան և աւելի զօրաւոր թողուցին զայն: Կրնանք Աստուծոյ յուսալ, Անոր ներկայութեան և օգնութեան արտաքին նշաններն ակնկալելով Իր բարի ժամանակին, և Անոր վտահելով երբ այդ նշանները մեզի զրացուին:

Անզդիոյ մայր եկեղեցիներէն միոյն մէջ գերեզման մը կայ սա կարճ տապանազրով. Ամե-

նաթշուառք: Ո՞վ էր այդ մարդը որ սրտաբեկ
մեռաւ: Երկար ժամանակ անպատասխանի մնաց
այս հարցը: Վերջապէս հասկցուեցաւ թէ տապանը
կը պատկանի բարի, ազնիւ ծերունի մը, որու
սիրտը կտրած էր սա պատճառով որ Եւրոպա-
կան այսինչ դաշնագրով գանակալութեան ամէն
յոյսէ և իրաւունքէ զրկուեցաւ աքսորական իր
վեհապետը, որու նուիրուած էր ինք ամենայն
հաւատարմութեամբ: Մարդը կը սիրէր իր տէրը և
կը շարունակէր գգուել անոր հաւատարիմ մնալու
իր երազը իբր իր մաքուր կեանքին մէկ գաղտ-
նիքը: Այո, կը տենչար հանգչիլ անանուն գե-
րեզմանի մը մէջ, բաւական է որ տապանաքարը
միակ բառով մը վկայ ըլլար անոր անմեռ հա-
ւատարմութեան: Սակայն, ով ընթերցող, ոչ
մէկ Քրիստոնեայ ստիպուած է գերեզման մտնել՝
Քրիստոսի թագաւորութենէն յուսահատած: Ծը-
նունդը կը սորվեցնէ նաև յուսալ մարդուն, յու-
սալ մեր անձերուն, մեր ընկերներուն, այն բնու-
թեան զոր Աստուծոյ Որդին Իր վրայ առաւ,
Աստուածային մեր ծագումին, և յախտնական
մեր ճակատագրին: Լաւ է երազել քան յուսահա-
տիլ, բայց լաւագոյն եւս է ապրիլ իմաստուն,
բանաւոր ու եռանդուն յուսով: Սակայն ասոր
համար պէտք է անդադար աղօթել Պօղոս առաք-
եալի հետ, որպէս զի հեպցհետէ աւելի լաւ
ճանչնանք Քրիստոսի յարութեան զօրութիւնը:

